

aanbiedingsnotitie

Overleg en datum	CvT 21 juni 2019
Titel	Jaarverslag over de uitvoering 2018
Agendapunt	4.1, oplegnotitie jaarverslag
Bijlage	Jaarverslag over de uitvoering, tekst en tabellen
Doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaarverslag ter instemming verzending aan Commissie 2. Resultaten tussentijdse evaluaties: ter bespreking resultaten / bezien consequenties bevindingen
Eigenaar	Regiebureau POP

Inhoud

Algemeen

Op grond van artikel 75 van Verordening (EU) nr. 1305/2013 wordt jaarlijks een uitvoeringsverslag opgesteld. Het format voor het jaarverslag is verplicht voorgeschreven. Bijgaand Jaarverslag over de uitvoering 2018 is een kopie ('dump') van het verslag zoals dat verplicht wordt opgenomen in het elektronisch gegevensuitwisselingssysteem met de Commissie (SFC2014).

Het jaarverslag is dit jaar – conform de EU-voorschriften - een zogenaamd uitgebreid jaarverslag. Het geeft naast een beeld over de voortgang van het programma, inzicht in de bijdrage van de diverse maatregelen op het (verwachte) doelbereik binnen het programma. Daartoe is een tussentijdse evaluatie van het programma uitgevoerd. In hoofdstuk 7 van het Jaarverslag worden aan de hand van de resultaten van de tussentijdse evaluaties de voor Nederland relevante evaluatievragen beantwoord.

Tussentijdse evaluaties

In de CvT vergadering van juni 2018 heeft uw commissie een plan van aanpak vastgesteld voor de tussentijdse evaluatie van het programma. Dit heeft geleid tot zes evaluatie opdrachten:

1. Innovatie	bureau ECORYS
2. Verbetering concurrentiekracht	Wageningen Economic Research
3. LEADER	bureau Bartels
4. Netwerk Platteland	Regiebureau POP
5. Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	Wageningen Economic Research
6. Water (PBL)	Planbureau voor de leefomgeving

De evaluaties 1 t/m 4 zijn uitgevoerd onder opdrachtgeverschap van het Regiebureau POP. De evaluatie Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer betreft een opdracht van de ministerie van LNV in samenwerking met de provincies. De evaluatie Water is onderdeel van de Nationale analyse water, dat ter voorbereiding van de 3^e stroomgebiedsvisie (2021) door het PBL wordt uitgevoerd.

De evaluaties zijn uitgevoerd in een fase van het programma waar via een groot aantal openstellingen veel projecten zijn gestart en pas binnen enkele jaren tot resultaat zullen leiden. Hierdoor is het lastig om de bijdrage aan de doelstellingen kwantitatief te evalueren. Hierdoor is voor elke evaluatie gekozen voor een kwalitatieve evaluatie. Binnen dit kader geven de evaluaties een goed beeld van de voortgang van het programma. Alle evaluatierapporten zijn als bijlage bij het jaarverslag gevoegd.

Het CvT wordt verzocht naar aanleiding van de bevindingen van de tussentijdse evaluaties een discussie te voeren over de consequenties van die bevindingen. Hierbij wordt opgemerkt dat de bevindingen met name van belang zullen zijn voor het op dit moment in voorbereiding zijnde nationaal strategisch plan GLB (NSP), omdat de gelden voor POP3 inmiddels vrijwel geheel belegd zijn en bijsturing van het POP3 programma op basis van de bevindingen daardoor nog slechts heel beperkt mogelijk is.

Voor de bespreking in het CvT is hieronder een kort overzicht van de aanbevelingen opgenomen.

1. Innovatie

- Voor een aantal brede innovatiethema's zou een nationale regeling opengesteld kunnen worden (bijv. preciselandbouw, stalsystemen en mestverwerking). Bundelen van krachten maakt kans op baanbrekende innovaties groter.
- Regionale openstellingen blijven wenselijk. Een belangrijke vrucht is het ontstaan van regionale kennishubs, die het koesteren waard zijn.
- Verkort de procedures voor innovatieve en samenwerking gerelateerde projecten, zodat de projecten uitgevoerd kunnen worden als het momentum daarvoor aanwezig is.
- Benut de huidige mix aan experts in de adviescommissies in volgende periode.

2. Verbetering concurrentiekracht

- Continueer de huidige regeling fysieke investeringen, maar streef tussen provincies naar meer harmonisatie en samenwerking, in uitvoering

(openstellingen, procedures) en inhoud (meer gelijktrekken van investeringsmogelijkheden);

- Probeer een systematiek aan te houden waarbij het percentage afwijzingen wordt beperkt. Dit lag in de periode 2016-2018 bij de regeling fysieke investeringen erg hoog.
- Probeer in de opeenvolgende openstellingen te variëren in investeringen, zodat meerdere sectoren gedurende de POP3-periode aan bod komen.
- De 'basis' investeringslijst voor JoLa regeling constant houden en investeringscategorieën toevoegen met meer oog voor kleine of specifieke deelsectoren;
- Onderzoek de mogelijkheden om via verschuivingen middelen extra budget toe te delen aan deze regeling, gezien de grote interesse onder jonge agrariërs
- De provincies kunnen bij Verkaveling in grotere mate hun leerervaringen rond open inschrijvingsprocedures met elkaar delen. De praktijk heeft een sterke behoefte aan meer uniformiteit in procedures en openstellingen.

3. LEADER

- Bevorder kennisdeling tussen 'voorlopende' en 'achterblijvende' LAG-regio's over specifieke impulsen die genomen kunnen worden om het aantal ondersteunde LEADER-projecten bij laatstgenoemde regio's te vergroten.
- Baken de maatregelspecifieke doelstelling over diversifiëring en creatie van kleine ondernemingen beter af. vertaal de nieuw afgebakende doelstelling over diversifiëring en creatie van kleine ondernemingen naar de monitoring op programma-niveau.
- Bepaal samen met de LAG-regio's welke gegevens zij ten behoeve van de eindevaluatie dienen vast te leggen om de meerwaarde van de LEADER-aanpak te kunnen onderbouwen.

4. Netwerk platteland

- Zorg ook in de komende periode voor inspirerende verhalen en deel deze breed.
- Het verbinden is een belangrijke kracht van de NSU, blijf onderzoeken waar dit mogelijk is en verder versterkt kan worden, bijvoorbeeld rond kringlooplandbouw.
- Zorg dat de NSU meer zichtbaar is, bijvoorbeeld door op meer regelmatige basis berichten te plaatsen via sociale media of frequenter uitbrengen van de Nieuwsbrief Platteland
- Blijf het reflecterend vermogen organiseren bijvoorbeeld ten aanzien van methoden om signalen uit het netwerk op te halen.

5. Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer

Vanwege het karakter van de evaluatie zijn er alleen enkele conclusies getrokken.

- Het is aannemelijk dat de inzet op een collectieve, gebiedsgerichte aanpak, het samen werken aan en samen leren over een effectiever beheer, bij gaan dragen aan betere ecologische condities voor de doelsoorten.
- De ketenpartners en andere betrokkenen bij het ANLb hebben met de hierboven beschreven verbeteracties sinds 2016 een forse inzet hebben gepleegd op de verbetering van de procesmatige en organisatorische voorwaarden voor versterking van het ecologische resultaat. Ook is het ANLb water door gerichte ondersteuning van de grond gekomen.

6. Water

Ten behoeve van de evaluatie POP3 heeft het PBL – aansluitend aan haar opdracht een nationale analyse water op te stellen - een separate analyse gemaakt van de effecten van de maatregelen onder POP, waaronder het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Door de beïnvloeding door vele externe factoren, is het op dit moment niet mogelijk de resultaten van de maatregelen DAW voor wat betreft het effect op de waterkwaliteit te kwantificeren. Het PBL concludeert dat er op dit moment onvoldoende informatie beschikbaar is om een uitspraak te kunnen doen over de bijdrage van de maatregelen aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelen na 2027. Het vrijwillige landbouwspoor waaraan POP bijdraagt kan een belangrijke bijdrage leveren aan verbetering van de waterkwaliteit, maar lijkt niet de volledige oplossing te kunnen bieden.

Reguliere inhoud Jaarverslag over de uitvoering

Publieksversie jaarverslag

Ook bij dit uitgebreide jaarverslag is een publieksversie van het jaarverslag ontwikkeld. Daarnaast is ook een publieksvriendelijke versie van de resultaten van de uitgevoerde evaluatie ontwikkeld. Beide rapporten zijn als bijlage toegevoegd aan het Jaarverslag.

Inhoud jaarverslag

De indeling van het verslag is als volgt:

Hoofdstuk 1 geeft algemene financiële informatie over de ontwikkeling van het programma. Uitgangspunt daarbij is het programma zoals het luidt na goedkeuring van de notificatie die is vastgesteld op februari 2018. Naast een algemeen beeld wordt in dit hoofdstuk een beeld gegeven van de voortgang per aandachtsgebied. In het jaarverslag wordt de stand van zaken per 31 december

2018 beschreven. Deze stand van zaken wordt in de notitie Voortgang POP3 beschreven, maar dan voor de stand van zaken per 1 mei 2019. Omdat er in het Jaarverslag sprake is van een stand van zaken die feitelijk inmiddels 'achterhaald' is, wordt er hier slechts heel kort op die inhoud ingegaan.

Eind 2018 was ruim 70% van het budget verplicht of betaald. Daarnaast was nog bijna 15% in behandeling voor subsidieverlening.

In het POP3 zijn voor 2018 prestatiedoelen opgenomen. Het behalen van deze doelen bepaalt of de prestatiereserve wordt toegevoegd aan de maatregel. Hieronder is een overzicht opgenomen van de resultaten per 31 december 2018.

Tabel prestatie doelen 2018				
Prioriteit	Indicator	Mijlpaal 2018	Resultaat 31 dec 2018	
P2	Totale overheidsuitgaven P2 (€ x 1 mln)	58,80	61,40	104%
P2	Aantal landbouwbedrijven met POP-steun voor investeringen in de herstructurering en modernisering (aandachtsgebied 2a) + bedrijven met POP ondersteunde zakelijke ontwikkelingsplannen/investeringen voor jonge landbouwers (aandachtsgebied 2B)	370	468	126%
P2	Aantal gesteunde projecten voor maatregel 4.3 (waaronder POP2)	31	29	94%
P3	Totale overheidsuitgaven P3 (€ x 1 mln)	9,70	38,30	395%
P3	Aantal landbouwbedrijven dat deelneemt aan regelingen inzake riskobeheer (aandachtsgebied 3B)	355	2.315	652%
P4	Totale overheidsuitgaven P4 (€ x 1 mln)	167,30	212,60	127%
P4	Landbouwgrond onder beheerscontracten die bijdragen aan biodiversiteit (ha) (aandachtsgebied 4A) + het verbeteren van het waterbeheer (ha) (aandachtsgebied 4B) + het verbeteren van het bodembeheer en het voorkomen van bodemerosie (ha) (aandachtsgebied 4C)	71.100	133.509	188%
P6	Totale overheidsuitgaven P6 (€ x 1 mln)	10,32	3,90	38%
P6	Bevolking die valt onder plaatselijke groepen (aandachtsgebied 6B)	2.100.000	3.391.728	162%
P6	Aantal ondersteunde acties	150	233	155%

Uit de tabel blijkt dat de voortgang van het programma voor de aandachtsgebieden 2, 3 en 4 goed verloopt. Voor aandachtsgebied 6 (LEADER) geldt dat de financiële prestatie onder het verwachte doel blijft. Dit leidt tot het **niet** definitief toewijzen van de prestatiereserve van € 2,49 mln. aan dit onderdeel. In 2019 moet een besluit genomen worden over het verschuiven van dit bedrag naar een ander aandachtsgebied.

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de voortgang van het evaluatieplan. In 2018 zijn de tussentijdse evaluaties gestart, maar daarnaast geen relevante evaluaties uitgevoerd welke een link hebben met de uitvoering van het programma POP3.

In hoofdstuk 3 wordt dieper ingegaan op de voortgang van de openstellingen en wordt een korte indicatie gegeven van de beschikte projecten. Tevens wordt ingegaan op de afspraken over de uitvoeringsorganisatie tussen provincie en RVO.nl en het kader waarin de uitvoering plaatsvindt. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een korte beschrijving van de uitgevoerde audits.

Hoofdstuk 4 beschrijft het gebruik van technische bijstand in het afgelopen jaar. Dit betreft vooral activiteiten uitgevoerd door het Regiebureau POP, zowel door het programmateam als door de Netwerk Support Unit van het Netwerk Platteland.

Hoofdstuk 7 is een beantwoording van de algemene evaluatie vragen. Een groot aantal vragen is voor het Nederlandse POP3 niet van toepassing.

Bij het jaarverslag behoren een groot aantal verplichte bijlagen. Het betreft tabellen waarbij de voortgang vanuit verschillende inzichten wordt gepresenteerd. Deze bijlagen zijn als aparte bijlage voor het CvT toegevoegd (bijlage 6.2b1).

Het CvT wordt gevraagd:

- 1) De resultaten van de uitgevoerde tussentijdse evaluaties te bespreken.
  - 2) Te bespreken welke consequenties de bevindingen in de tussentijdse evaluaties zouden moeten hebben voor lopende POP en toekomstige Nationaal strategisch plan.
  - 3) In te stemmen met doorgeleiding van het Jaarverslag over de uitvoering POP3 uitvoeringsjaar 2018 naar de Commissie (formele indiening via SFC).
  - 4) Kennis te nemen van de publieksversie van het Jaarverslag over de uitvoering POP3 en de publiekspresentatie van de resultaten van de tussentijdse evaluatie 2018 (inhoud en vormgeving).
-